

CSU

ทุกกลุ่มสาระ • ทุกวิชา • ทุกชั้นปี

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คำอธิบายรายวิชา

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รายวิชาพื้นฐาน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา 80 ชั่วโมง/ปี

ศึกษา วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ พุทธประวัติตั้งแต่
ปลงอายุสังขารจนถึงสังเวชนียสถาน การประพาศติดตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก
ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง วิเคราะห์ความสำคัญและเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามไตรสิกขาและ
หลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนา การทำความดีของบุคคลในประเทศตามหลักศาสนา แนวปฏิบัติในการ
ดำเนินชีวิต การสวดมนต์แผ่เมตตาและบริหารจิตเจริญปัญญา การมีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิใน
พระพุทธศาสนา การปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเพื่อแก้ปัญหาอบายมุขและสิ่งเสพติด
หลักธรรมสำคัญของศาสนาอื่น ๆ ลักษณะสำคัญของศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาอื่น ๆ การปฏิบัติตนได้อย่าง
เหมาะสมเมื่อต้องเข้าร่วมพิธีความรู้เกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ ในศาสนสถาน มรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดี
ประโยชน์ของการเข้าร่วมในศาสนพิธี พิธีกรรม กิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ
หรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ การปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของ
ครอบครัวและชุมชน การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาและธำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงาม การ
แสดงออกถึงมารยาทไทยได้เหมาะสมถูกกาลเทศะ คุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มคนใน
สังคมไทย เปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นและประเทศ บทบาท ความสำคัญในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตาม
ระบอบประชาธิปไตย บทบาทของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบ บทบาทของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน วิธีและประโยชน์
ของการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาकार และรัฐบาล การรวมกลุ่มทาง
เศรษฐกิจภายในท้องถิ่น ข้อมูลลักษณะทางกายภาพของประเทศไทย ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทาง
กายภาพกับภัยพิบัติประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของประเทศไทยในอดีตกับปัจจุบันและผลที่
เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง ตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นผลจากการรักษาและทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
และแนวทางในการจัดการที่ยั่งยืนในประเทศไทย

โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม กระบวนการเผชิญ
สถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการทางภูมิศาสตร์ รวมถึงการฝึกกระบวนการเรียนรู้และปรับตัวให้ทันต่อ
การเปลี่ยนแปลงของสังคม

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะตามหลักสูตร มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สามารถสื่อสารด้วยวิธีที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้ทักษะการคิดเพื่อการตัดสินใจป้องกัน และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับตนเองและสังคม สามารถเรียนรู้ ปรับตัว และสร้างความสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
มฐ. ส 1.1	ป.6/1, ป.6/2, ป.6/3, ป.6/4, ป.6/6	ป.6/5, ป.6/7, ป.6/8, ป.6/9
มฐ. ส 1.2	ป.6/1, ป.6/2, ป.6/4	ป.6/3
มฐ. ส 2.1	ป.6/1, ป.6/2, ป.6/3, ป.6/5	ป.6/4
มฐ. ส 2.2	ป.6/1, ป.6/3	ป.6/2
มฐ. ส 3.1	ป.6/1, ป.6/2	ป.6/3
มฐ. ส 3.2	ป.6/2	ป.6/1
มฐ. ส 5.1	ป.6/1, ป.6/2	
มฐ. ส 5.2	ป.6/2	ป.6/1, ป.6/3
	20 ตัวชี้วัด	11 ตัวชี้วัด

รวม 31 ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษาฯ ป.6

 เวลา 80 ชั่วโมง

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ศาสนากับการดำเนินชีวิต	ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ส 1.1 ป.6/1 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ หรือความสำคัญของศาสนาที่ตนนับถือ มฐ. ส 1.1 ป.6/2 สรุปพุทธประวัติตั้งแต่ปลงอายุสังขารจนถึงสังเวชนียสถาน หรือประวัติศาสตร์ที่ตนนับถือตามกำหนด มฐ. ส 1.1 ป.6/3 เห็นคุณค่าและประพัตติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดกเรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด มฐ. ส 1.1 ป.6/4 วิเคราะห์ความสำคัญและเคารพ พระรัตนตรัย ปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนาหรือ	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	พระพุทธศาสนามีความสำคัญในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ เป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นรากฐานและมรดกทางวัฒนธรรมไทย เป็นหลักในการพัฒนาชาติ มีพระรัตนตรัยเป็นองค์ประกอบสำคัญทุกคนจึงควรแสดงความเคารพพระรัตนตรัยอย่างเหมาะสมและปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท 3 เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีสติและมีความสุข รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ เช่น ปัญหาอบายมุข ปัญหาสิ่งเสพติด ดังนั้นพุทธศาสนิกชนทุกคนควรปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม เมื่อต้องเข้าร่วมพิธีอย่างมีมรรยาท หากเป็นชาวพุทธควรแสดงตนเป็นพุทธมามกะ และเข้าร่วมในศาสนาพิธีและพิธีกรรมในกิจกรรมวัน	25

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	หลักธรรมของศาสนาที่ ตนนับถือตามกำหนด มฐ. ส 1.1 ป.6/6 เห็นคุณค่าและสวดมนต์ แผ่เมตตา และบริหารจัดการ เจริญปัญญา มีสติที่เป็น พื้นฐานของสมาธิใน พระพุทธศาสนาหรือการ พัฒนาจิตตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด มฐ. ส 1.2 ป.6/1 อธิบายความรู้เกี่ยวกับ สถานที่ต่าง ๆ ใน ศาสนสถานและปฏิบัติ ตนได้อย่างเหมาะสม มฐ. ส 1.2 ป.6/2 มีมรรยาทของความ เป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่ กำหนด มฐ. ส 1.2 ป.6/4 แสดงตนเป็นพุทธมามกะ หรือแสดงตนเป็น ศาสนิกชนของศาสนาที่ ตนนับถือ ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ส 1.1 ป.6/5 ชื่นชมการทำความดีของ บุคคลในประเทศตาม		สำคัญทางศาสนาในโอกาส ที่เหมาะสมและปฏิบัติตน ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตามแนวทางของพระพุทธ- ศาสนา หมั่นศึกษาและนำ คุณธรรมอันเป็นแบบอย่าง ของพุทธสาวก ชาดก ศาสนิกชนตัวอย่างไป ประยุกต์ ปฏิบัติ และ พัฒนาจิต เช่นเดียวกับ พุทธศาสนสุภาษิตที่มีคติ เตือนใจสามารถนำไปเป็น แนวทางในการดำเนินชีวิต ให้ประสบความสำเร็จและ มีความสุขได้เช่นเดียวกัน และเนื่องจากประเทศไทย มีผู้นับถือศาสนาแตกต่าง กันหลายศาสนา ดังนั้น ทุกคนจึงควรให้ความ เคารพหลักธรรมของ ศาสนาอื่นอย่างเหมาะสม เพื่อให้ทุกคนในชาติ สามารถอยู่รวมกันได้ อย่างมีความสุข	

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	หลักศาสนา พร้อมทั้ง บอกแนวปฏิบัติในการ ดำเนินชีวิต มฐ. ส 1.1 ป.6/7 ปฏิบัติตนตามหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อแก้ปัญหาอบายมุข และสิ่งเสพติด มฐ. ส 1.1 ป.6/8 อธิบายหลักธรรมสำคัญ ของศาสนาอื่น ๆ โดยสังเขป มฐ. ส 1.1 ป.6/9 อธิบายลักษณะสำคัญ ของศาสนพิธี พิธีกรรม ของศาสนาอื่น ๆ และ ปฏิบัติตนได้อย่าง เหมาะสมเมื่อต้องเข้าร่วม พิธี มฐ. ส 1.2 ป.6/3 อธิบายประโยชน์ของการ เข้าร่วมในศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมใน วันสำคัญทางศาสนา ตามที่กำหนด และปฏิบัติ ตนได้ถูกต้อง			

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วย การเรียนรู้ที่ 2 หน้าที่ของ พลเมืองดี	ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ส 2.1 ป.6/1 ปฏิบัติตามกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับ ชีวิตประจำวันของ ครอบครัวและชุมชน มฐ. ส 2.1 ป.6/2 วิเคราะห์การ เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม ตามกาลเวลาและอ้าง รักษาวินัยธรรมอันดีงาม มฐ. ส 2.1 ป.6/3 แสดงออกถึงมารยาทไทย ได้เหมาะสมถูกกาลเทศะ มฐ. ส 2.1 ป.6/5 ติดตามข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ใน ชีวิตประจำวัน เลือกรับ และใช้ข้อมูลข่าวสารใน การเรียนรู้ได้เหมาะสม มฐ. ส 2.2 ป.6/1 เปรียบเทียบบทบาท หน้าที่ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและ รัฐบาล มฐ. ส 2.2 ป.6/3 อภิปรายบทบาท ความสำคัญในการใช้สิทธิ ออกเสียงเลือกตั้งตาม ระบอบประชาธิปไตย	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ทักษะ ชีวิต 4) สมรรถนะที่ 5 ความสามารถ ในการใช้ เทคโนโลยี	กฎหมายเป็นข้อบังคับ ให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติ สิ่ง สำคัญประการหนึ่งที่ส่งผล ให้สามารถสังคมสามารถ อยู่ร่วมกันด้วยความสงบ เรียบร้อยคือการปฏิบัติตาม ตามบทบัญญัติของ กฎหมายจราจร กฎหมาย ยาเสพติดให้โทษ กฎหมาย ทะเบียนราษฎร เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ อบต. อบจ. ซึ่งออกโดย องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและรัฐบาลที่มี บทบาทหน้าที่สำคัญในการ บริหารราชการแผ่นดินและ การบริหารส่วนท้องถิ่น ประชาชนทุกคนควรมีส่วน ร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ใช้ สิทธิเลือกตั้งตามระบอบ ประชาธิปไตย ซึ่งจะส่งผล ต่อความมั่นคง การ ปกครองระบอบประชา ธิปไตย รู้จักหลักการเลือก รับข่าวสารและเหตุการณ์ ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่าง ถูกต้องจากแหล่งข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการ	19

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ส 2.1 ป.6/4 อธิบายคุณค่าทาง วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มคนใน สังคมไทย มฐ. ส 2.2 ป.6/2 มีส่วนร่วมในกิจกรรม ต่าง ๆ ที่ส่งเสริม ประชาธิปไตยในท้องถิ่น และประเทศ		ดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม ให้เกิดประโยชน์อย่าง แท้จริง เพื่อธำรงรักษา วัฒนธรรมอันดีงามในแต่ ละท้องถิ่นมีความแตกต่าง กันและมีการเปลี่ยนแปลง ไปตามกาลเวลา อันเป็น แบบแผนในการดำเนินชีวิต ของคนในสังคม วัฒนธรรม และแสดงออกถึงมรดกชาติ ไทยได้อย่างเหมาะสม	
หน่วย การเรียนรู้ที่ 3 เรียนรู้เรื่อง เศรษฐศาสตร์	ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ส 3.1 ป.6/1 อธิบายบทบาทของผู้ผลิต ที่มีความรับผิดชอบ มฐ. ส 3.1 ป.6/2 อธิบายบทบาทของ ผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน มฐ. ส 3.2 ป.6/2 ยกตัวอย่างการรวมกลุ่ม ทางเศรษฐกิจภายใน ท้องถิ่น ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ส 3.1 ป.6/3 บอกวิธีและประโยชน์ ของการใช้ทรัพยากร อย่างยั่งยืน	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ทักษะ ชีวิต 4) สมรรถนะที่ 5 ความสามารถ ในการใช้ เทคโนโลยี	หน่วยเศรษฐกิจมี ความสัมพันธ์กันทั้งในระดับ หน่วยครัวเรือน หน่วยธุรกิจ หน่วยรัฐบาล นอกจากนั้น ผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาลยังมีความสัมพันธ์ กัน ซึ่งการรวมกลุ่มทาง เศรษฐกิจภายในท้องถิ่นมีผล ต่อการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้น ผู้ผลิตที่มีคุณภาพย่อมต้องมี ความรับผิดชอบต่อและใช้ ทรัพยากรอย่างมี ประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล ก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อทางผลิตสินค้า ที่มีคุณภาพ ส่วนผู้บริโภคที่ดี ต้องรู้เท่าทัน รับผิดชอบต่อ	16

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	มฐ. ส 3.2 ป.6/1 อธิบายความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล		ตนเองและใช้ทรัพยากรอย่าง คุ้มค่าและยั่งยืน	
หน่วย การเรียนรู้ที่ 4 ภูมิศาสตร์น้ำรู้	ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ส 5.1 ป.6/1 สืบค้นและอธิบายข้อมูล ลักษณะทางกายภาพของ ประเทศไทย ด้วยแผนที่ รูปถ่ายทางอากาศ และ ภาพจากดาวเทียม มฐ. ส 5.1 ป.6/2 อธิบายความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะทาง กายภาพกับภัยพิบัติใน ประเทศไทย เพื่อ เตรียมพร้อมรับมือ ภัยพิบัติ มฐ. ส 5.2 ป.6/2 วิเคราะห์การ เปลี่ยนแปลงทาง กายภาพของประเทศไทย ในอดีตกับปัจจุบัน และ ผลที่เกิดขึ้นจากการ เปลี่ยนแปลง ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ส 5.2 ป.6/1	1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร 2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ทักษะ ชีวิต	ลักษณะทางกายภาพ ของไทยในภูมิภาคต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดลักษณะที่ แตกต่างกัน ทั้งที่เกิดขึ้น เองตามธรรมชาติและจาก กิจกรรมของมนุษย์ การศึกษาแผนที่ รูปถ่าย ทางอากาศ และภาพจาก ดาวเทียม จะช่วยแสดง ข้อมูลลักษณะทางกายภาพ ของประเทศไทย ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติที่ ส่งผลต่อกิจกรรมทาง เศรษฐกิจและสังคมใน ประเทศไทยในภูมิภาค ต่าง ๆ ขณะเดียวกัน กิจกรรมทางเศรษฐกิจและ สังคมในประเทศไทยก็ ส่งผลให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ทางกายภาพของประเทศ ไทย จึงควรมีแนวทางการ จัดการทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนใน ประเทศไทยแตกต่างกันไป	20

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งแวดล้อมทาง กายภาพกับลักษณะ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคมในประเทศไทย มฐ. ส 5.2 ป.6/3 นำเสนอตัวอย่างที่ สะท้อนให้เห็นผลจาก การรักษาและทำลาย ทรัพยากร และ สิ่งแวดล้อม และเสนอ แนวทางในการจัดการที่ ยั่งยืนในประเทศไทย		ตามลักษณะทางกายภาพ และการดำเนินชีวิต และ เป็นการเตรียมพร้อมรับมือ ภัยพิบัติที่แตกต่างกันไป ตามลักษณะทางกายภาพ ของแต่ละภูมิภาคเพื่อช่วย ให้เราอยู่ร่วมกับธรรมชาติ ได้อย่างยั่งยืน	